

Nic v tomto světě nemá účel a cíl samo v sobě, vše míří dál, ukazuje za sebe, resp. před sebe. Vše je cestou, která vede dál. Vymkne-li se něco tomuto všeobecnému „poslání“, hyne: rekurence, setrvačnost zachvátí jeho zdroje. Tak tomu je i s uměním. Umění pro umění: jako skřivan zpívá, jako růže kvete. Ale je stylizací, jestliže se domníváme, že ten skřivan zpívá či růže kvete bezcílně, jen pro krásu. Proto to není připodobnění přírodní skutečnosti nebo odvržení nepřírodných návyků (společenských atd.), ale program („umění pro umění“), a to falešný program.

Člověk je biologicky i psychicky velmi složitý organismus. Umění je, musí být zacíleno právě na člověka. Umělecké tvoření vyúsťuje v dílo, které není esencí umění, nýbrž příležitostí pro další lidi prožít, zažít, svou minulostí (minulou skutečností) učinit něco podobného, co mohutným, novátorským, v nejvyšší míře tvůrčím způsobem prožil a uskutečňoval umělec-tvůrce. Umělecké dílo při své reprodukci v dalším člověku má vyvolat z bohatého vnitřního rejstříku některé momenty a jiné ponechat v mlčení. Kombinace či lépe souhrn těchto vybraných momentů má otevřít člověku perspektivy, které by jinak zůstaly možná zasuty. Člověk tak znásobuje a prohlubuje svou minulost, což mu otevírá nové možnosti do budoucnosti.